

8 פֶּאֶר הַגּוֹלָה

ב שם ברוש'למי
ג מ'קרא ד'קא שם
פ'קל ד' שם פ'קרא
ה ב'ר'תא שם ו' סור
ש'שם אביו ה'רא"ש
ל'ת'בא אש'ב'נ'ו ד'מ'ק'ה
י'ש'ש'ס'ח פ'ר'תא
י'מ'ק'ה ש'ס'ה ט' שם
פ'ק'ר'תא י'ט' ו'ב'ט'
י'ת'ק'ס ו'ק'ן ז'ט'ב'
ר'א"ש ב'ת'ס'כ'

עצמו לחשש ספק ברכה. אך יסוד וישמש ברוכה חמץ וזו יכל לחזק ולברך ולברך. וזמן בחלק"ט ח"א סיען כסג וזמן יד"א ח"א: (3) ארבה ירנינו חלון בגג. עין פ"ה דביצה משנה א ופרק י דאילנות]. ואם יש שם מחצה של זכוכית, אסור לביק כנגדו, מ"א: (1) האבוקה. ואמלו

ליל י"ד פמננת חכמים, ומפל מקום נראה דאין לכרף אז פליקה על
הבדיקה, (ד) דלש פוסקים דבדיעבד נצא בבדיקה ראשונה, אכן אם
בדק בליל י"ג לאיר הנה, שפליקה אור הנה נזהר לבדיקה, ונזהר היטב
שלא להכניס חמץ, אין צריך לחזור ולבדק, פן הספיטו (ה) רב
אחרונים, והרופא להחמיר על עצמו לחזור ולבדק, (ו) על-פל-פנים לא
יבדק אז: (ב) ואם עבר, אבל לכתחלה אסור לדחות הבדיקה (ו) על
יום י"ד, ונכ"ל: (ג) אלא לאור הנה, שעל-ינה יוכל לחפש היטב
פמחבואות פחורים ובסדרים: (ד) ואכסדרה, הוא מקום (ח) עיש-
לה שלש דפנות וקרוי, ואורה רב על-ידי דפן רביעית שפתוחה
לגמרי: (ה) אם בדקה לאור החמה, אם זה מירי (ט) פשעבר ולא
בדק ליל י"ד ויבוק ביום י"ד, ובאכסדרה שאירה רב אין צורך לגר
די באיר החמה, ימה שפכת לשון היעבר, (י) משום דלכתחלה גם
באכסדרה צריך לבדק בליל י"ד, ומבאר בש"ס, דמי שלא בדק בלילה
ובדק ביום בדק בצפרא משום דזרדין מקדימין למצותה, ולא יאכל
מקום שיבדק (אחרונים): (י) וי"ו, ילענן אם מבר לבדק ביום י"ג
לאורה, (יא) לכתחלה אסור אלא צריך להמתין על ליל י"ד,
(יב) ובדיעבד נראה דאין צריך לבדק שנית, ועין פקנא-אברהם על
הסימן שפכת, שפפל מקום לחזור ויבדק על-פל-פנים חזר אחר
פליקה, עין שם: (י) כנגד ארבה שבחידר, ארבה מקרי מה שבאמצע
הגג, (יג) ורואה הדין נגד החלונות שבבתלים, (יד) ונוקא נגד ארבה
ונגד החלון ממש ששם אורן רב, מה שאין פן מן העדירי, אף ששם
יש גם-כן איר אין דומה לאכסדרה⁽¹⁰⁾, ואפילו נגד החלון ממש, ונוקא
פשאין בו וזוכית⁽¹¹⁾, (טו) אבל פשיש בו וזוכית דינו פמן האדדין:
ב (ח) לאור האבקה, שאין יכול (טז) להכניס לחורין ולסדקין,
וגם שהוא מתנרא שמא יעורף הבית, ולא יוכל לבדק זהה, (ז) ואין
בדקיים בעצים דמשחא (שקורין ק"י⁽¹²⁾), (יח) שאירו גם-כן גדול פצין
אבוקה: (ט) ולא כגר של חלב וכר, שהוא מתנרא (יט) שמא שיף
על הכלים ויפסידם: (י) ולא של שמן, שהוא מתנרא להכניסו

תרגום: 1 עץ שורף.

(ד) והגרא בבארו סוף הסימן: (ה) עלת שבת וחזקתך והלכות קטנות [ומובא בשערי תשובה] חפרי חדש ובגדלישע והגרא ומקור חיים וחזקיסוף, ולא כפי' חב"ש וט"ז¹⁸). והנה מדברי ספרי חדש והגרא והלכות קטנות וחזקתך משמע דאפילו לכתחלה יכול לביקל בליל י"ג לאור הנר אם רק מתנזר לשם בדיקה, אכן בספר חזקיסוף פקפק על זה, דאף דמצד סבדיקה אין קפידא בזה, מכל מקום יש למנע מזה, דנפסיד אז הנכרה¹⁹, לפי מה דקמא לן כמ"א בסימן תלו דהסבדק קמא טוען לא יחיל לכרף [נתנו דמיא דקמא לן דערם לא יתום משום שאינו יכול אז לכרף:]^(א) חזקתך ושיא. וצ"ע לציל בסימן חלב במשנה בירוח סעיף קמ"ט: (י) ולא מבעיא בטקום שלש או חיים דאין לדחות, דישגא בטיהרא מאי מקמי, אלא אפילו אם הוא בית אצל, דין מאיר יותר פלגיה מביים, וגם דהמקנה לכתחלה הוא דוקא פלגיה משעה שגבראדם מצויין: (כ) חזקתך ואלהי רבה והגרא²⁰, ולא מקמראבדקתם²¹: (ט) ט"ז וקמראבדקתם וחזקתך והגרא: (א) גם זה שם: (יג) אחתינים: (יד) דלצית רש"י והר"ף אפילו לכתחלה מפר ביום י"ג, וכן משמע קצת מילתמות, צ"ע שם; ויש לומר דמיא יום י"ג לאור הנחה באספדה לליל י"ג לאור הנר, דשם יש הנחה מקלון אפילו לכתחלה, ודלבעי דתם דאוסר, שפיר יש לומר דהוא רק לכתחלה. אסרופר מצאתי שכן כתב לדינא בהסדר משה: (יג) לבוש חזקתך ומקור חיים ומסדמיים והגרא: (יד) גמרא: (טו) מגן אבדקתם ושיא: (טז) גמרא. וצ"ע שם עוד טעמים: (יז) אחתינים: (יח) פן כתב בהסדר משה: (יט) הרא"ש: (כ) מגן אבדקתם וחזקתך וקר חדש וזה כמה אחתינים, ולא כט"ז: (כא) אחתינים: (כב) אחתינים: (כג) גמרא: (כד) גמרא לענין שבת: (כה) ואזדורש על שמן משמע כגמרא דאין צריכים בדיקה דהוא דבר גשמי לו כבעי, וכן כחמירי בזה, וזה האמורא שיהי להם גרסא אחת בשבט, ע"י בי"ח: (כו) אחתינים:

הלכות פסח סימן תלג

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק ט]

דאין ספק מוציא מידי ונא"י²².

(22) וכן כתב לקמן (סי' תלח ס"ק א) לגבי עכבר שנכנס לבית וכבר בפיו, שכיון שודאי שהעכבר הכניס את החמץ, וספק אם אבל, אין ספק מוציא מידי ודאי. אולם לגבי עכבר שהכניס דבר מה לבית הבדוק מהמץ, וספק אם אותו הדבר היה חמץ או מצה, כתב לקמן (סי' תלט ס"ק ב), שמשמע מדברי השריע שצריך לחזור ולבדוק גם אם ביטל את החמץ. ואף על פי שבאופן זה החיוב לבדוק הוא רק מדרבנן ושהרי ביטל את החמץ, והלכה היא שספק דרבנן לקולא, מ"מ בבדיקת חמץ אין להקל בספק, שכן זה עצם התקנה לבדוק ולברר שאין חמץ, הרי שבבדיקת חמץ יש להחמיר בספקות גם לולא הטעם של אין ספק מוציא מידי ודאי. נראה משנה למלך פ"ב מהל' חמץ ומצה ה"ה, שנחלקו תוס' הרמב"ם אם אומרים בדבר שהוא מדרבנן אין ספק מוציא מידי ודאי.

[משנ"ב ס"ק כז]

לא מקרי ודאי חמץ, ואין צריך בדיקה²³.

(23) ולקמן (סי' תמג ס"ק ה) סתם סדעת המקור חיים. מאידך, בשעה"צ לקמן (סי' תסה ס"ק ג) הביא רק את דעת המג"א.

[משנ"ב ס"ק כח]

ולתפוקו קדם זמן אסור²⁴.

(24) וכתב לקמן (סי' תמה ס"ק יח), שצריך להפקירו גם בפיו, ושבעת ההפקר לא תהיה דעתו לחזור ולזכות בחמץ לאחר הפסח. ולענין אם מותר להשליך חמץ לפח אשפה עירוני קודם זמן הביעור, ראה מה שכתבנו לקמן (סי' תמד ס"ק כא וסי' תמה ס"ק יח).

[משנ"ב ס"ק כט]

והשאר מבטל בלפניו²⁵.

(25) וכן בית המרוצף בנשרים ויש ביניהם הריצים צרים עמוקים, ואינו יכול להכניס את ידו לתוך דחור לבדוק, כתב השריע הרב (סי'ט) שאין צריך לעקור את הנשרים כדי לבדוק את החמץ, ואפילו ידוע שנפל חמץ להריצים, די בביטול. [ולענין כותלים וכיסאות שנגע בהם חמץ, כתב השריע לקמן (סי' תמב ס"א), שנהנו לגרם, ויש להם על מה שיסמכו. ואם יש חמץ בסדק, שאינו יכול לחטט אחריו, יטוח עליו מעט טיט].

וכן שאר מקומות צרים שאין אדם יכול להכניס את ידו כדי לבדוק, כגון בין ארון קיר לקיר הבית, או מתחת לארון כבד, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני פסח פ"ב ס"ק יא) שאין צריך לבדוק בהם, ואף אם ידע שיש שם חמץ אינו צריך ליטלו משם, אלא די בביטול, וזאת אף על פי שאם היה נופל שם דבר יקר היו מזיזים את הארון כדי ליטלו.

המשך בעמוד הבא

[משנ"ב ס"ק יט]

אפילו פעם אחת, הרי הן צריכין בדיקה¹⁷.

(17) ומשום כך כתב הגר"נ אויערבך (הליכות שלמה פסח פ"ה דבר הלכה אות ו), שצריך אדם לבדוק את התא המיוחד לו בספסל או ביסטנדר' שבבית הכנסת, אם הוא מקום שפעמים מניחים שם חמץ כגון בשמחת תורה וכדו'.

[משנ"ב שם]

שקלא היתח' שם התינוקות קצט תמץ¹⁸.

(18) ומשום כך בבית שמצויים בו תינוקות, רעת הגר"נ קרליץ (חוט שני פסח פ"ד ס"ק א) שיש לבדוק את בית הכסא והאמבטיה, שאף על פי שאנשים מבוגרים לא מכניסים לשם חמץ, מ"מ יתכן שהתינוקות הכניסו לשם חמץ.

[משנ"ב ס"ק כג]

על-ידי שימכר לנכרי אותו המקום גם-כן עם התמץ שיש שם¹⁹.

(19) משמע שלכתחילה אסור למכור לנכרי חדר שמכניסים בו חמץ כדי להפטר מבדיקת חמץ באותו המקום. אמנם, ממה שכתב לקמן (סי' תלו ס"ק לב) נראה, שאף לכתחילה מותר לעשות כן.

[שעה"צ ס"ק לג]

דלקא רק פרורין דמילא בטייל²⁰.

(20) וכתב לקמן (סי' תס ס"ק טו), שרק פירורי לחם שקטנים מכזית בטלים מאליהם, אבל פירורי בצק הנמצאים בבית אף שקטנים הם מכזית אינם בטלים מאליהם, לפי שעל ידי כיבוד הבית יתכן שיתקצבו לחתיכת בצק ששועורה כזית.

ומדברי השעה"צ כאן דקדק הגר"נ אויערבך (הליכות שלמה פסח פ"ה דבר הלכה אות ו), שדעת המשנ"ב היא שאין חובה לבדוק אחר פירורים הקטנים מכזית, מאידך, בספר מחנה ישראל (פליד ס"ה) כתב המשנ"ב, שחובה לבדוק גם אחרי פחות מכזית. וכן כתב החיי אדם (כלל קיט ס"ו) שאף על פי שפירורים בטלים מאליהם, ואין עוברים עליהם באיסור 'בל יראה' ו'בל ימצא', מ"מ צריך לבערם שמא יבוא לאוכלם, גם החזו"א כתב (אריח סי' קטז ס"ק יג ד"ה והגר"א) שאף על פי שפירורי לחם בטלים מאליהם ומשום כך אין עוברים עליהם משום 'בל יראה' ו'בל ימצא', מ"מ התקנה שתיקנו חז"ל לבדוק חמץ ולבערו נהגת גם בהם, שבתקנה זו לא חילקו בין כזית לפחות מכזית. וראה משנ"ב לקמן (סי' תמב ס"ק לג וסי' תמד ס"ק טו), ומה שכתבנו שם.

[משנ"ב ס"ק כה]

אמץצה של חצר²¹.

(21) ולענין מרפסות שלנו אם דינן כאמצעה של חצר, דעת הגר"ש אלישיב (הליכות ונהגות על הלכות פסח) שאם המרפסת איננה מקורה דינה כאמצעה של חצר ואינה צריכה בדיקה, ואם היא מקורה, צריך לבדוקה.

ה פֶּאֶר הַבּוֹלָה

בְּאֵר הַיֵּטֶב

לְסַעֲדָתָהּ, אֵצֶל בְּרִיקָהּ, מֵאֵל. וְכָתַב מִקֵּדְרֵי וַיִּיזֵל כְּתוּשָׁכָה: מָקוֹם שְׂאוּכִילִים שֶׁשֶׁם כָּל הַשָּׂנֵה יֵשׁ לְבָדֵק תַּחַת הַפְּסָכִילִים, וְדֹא"א שֶׁלֹּא נָפֵל שָׁם מִן הַחֶמֶץ וְהָיוּ חֶמֶץ בְּרֹדֶר אִי לִיכָא שֶׁם תַּרְגוּמִילִים, וְלֹא יִשְׁלִיךְ חֲשִׁים

לְתַרְגּוּמִילִים עֲמֻקִּים לַח שְׁלִישִׁים יוֹם קָנָם לַפֶּסַח, מִקֵּדְרֵי: (כ) פְּחוּת מִגִּזְט. וְאֵם הַתַּיִנוּקוֹת מִזְנוּיִם, עֲרִיכִים בְּרִיקָה: (י) מִבְּאֵר, עִישׁ בְּסֻז וְמֵא וְחִי"י מֵה שְׁתַּרְצוֹ: (ו) בְּרִיקָה כָּלֵל. וְהָיָה בְּיוֹם יוֹד

פקח. ויש לחשש שמא נשאר שם מעט חמץ: (יט) **פחית**
משלשה טפחים. שכן הסכם לא נשקטשו בו, (כו) אבל אם
 ידוע לו שנשקטשו פקח חמץ באותה שנה אפילו פעם אחת, הרי
 הו צריך בדיקה¹⁴¹. ויבבית שהתינוקות מצויין בו, (כז) בכל גווי
 צריך בדיקה, שמא הניחו שם התינוקות מעט חמץ¹⁴²: (כח) **אינם**
צריכים בדיקה. ועל גבי התנאים שהגילין להשקטוש שם צריך
 בדיקה, ופשוט דגם בכל התורים שקביבוחיקן צריך בדיקה:
ה (כא) הציצ. כגון נמוך: (כב) **והמגדל**. שקורין אלטער או
 שאפציע, וזרכן היה לעשות גגיהן משפצין, אבל כגון שלנו
 שגגיהן שנה ונהדוף להשקטוש שם, צריך בדיקה, וכל שכן תוך
 המגדל אם משתמש בהם חמץ לפעמים, (כט) או זכרים שדרך
 לשלם בתוך הסעודה, בודאי צריך בדיקה: (כג) **אין גגיהם**
ראויים וכו'. וגבי הבתים שלהם היו שוין ורגיל להשקטוש
 עליהן, (ל) וצריך בדיקה, ותקורות שלהן שפחת גג המשפח,
 (לג) אם דרך להשקטוש שם צריך בדיקה, שפעמים הולך שם
 באמצע סעודתו ופתו בידו, וכ"ל בסעיף ג. ובאשר ששחא
 מרבה היא, נראה שיש להקל עלידי שימכר לזכר אותו המקום
 גם כן עם החמץ שישי שם¹⁴³: **ו (כד) לאל**. והוא הדין (לז) קרקע
 הפית שהתנגולים מצויים שם, אין צריך בדיקה, ויפול מקום
 צריך לכפר תחת המטות, כי לפעמים נגרר שם עלידי התנגולים
 חתיכה גדולה של חמץ שאי אפשר להם לאכלה או לסבה אחרת.
 ובמקום שאוכלין כל השנה וליכא שם תנגולין, לכלי עלמא צריך
 לבדק תחת הספסלין והשלחנות, שמצוי לפל שם חמץ. (לג) ויש
 אומרים דאף בדיאכא תנגולין בפיה, כל שאכלו שם חמץ סמוך
 לפסח הרי בו חמץ ודאי, דאי אפשר שלא יפל חמץ על הקרקע,
 ואין ספק אכילת תנגולים מוציא מידי ודאי חמץ, וצריך בדיקה
 פדיו: (כה) **אמצעה של חצרו**. לאו בוקא אמצעה, (לד) והוא
 הדין לצדי החצר, ואמי לאפיקי רק חורין שבצדי החצר וצריך
 בדיקה: (כו) **אבל ודאי וכו'**. בדבדאי (לה) חמץ לא סמכינו על

תַּרְגוּם : 1 אַחֲרָי.

[illegible]

הלכות פסח סימן תלג

ביאורים ומוספים

(83) וביאר הגר"ג קרליץ (חוט שני שם), שאף על פי שאם ירצה אדם יוכל לעמוד ולפנות את הגל ולהוציא את החמץ, מי"ז כיון שאין לך אדם שיטרח טרחה כה גדולה כדי להוציא מתחתיו את החמץ, הרי הוא נדון כדבר האבוד ממנו ומכל אדם, והרי הוא הפקר. וכן חמץ שנמצא תחת אשפה, דעת הגר"ג קרליץ (שם) שאם הוא נמצא תחת כמות אשפה שמסתבר שלא יטרח אדם ויתעסק בה לפנותה כדי להוציא את החמץ, הרי זה בכלל אבוד ממנו ומכל אדם.

[משנ"ב ס"ק לט]

ד"ר 341.

(84) וכן חמץ שנמצא תחת גחטאות המונחות בחצר וקשה לפנות, דעת הגר"ג קרליץ (חוט שני פסח פ"ב ס"ק יא) שדינו כחמץ שנפלה עליו מפולת, ואין צריך לפנותו אלא די בביטול, והוסיף, שבאופן זה אף בפחות מני טפחים אין צריך לבדוק תחתן, שכן מסתבר שאין הכלב יכול לפנות את הגחטאות.

[ביה"ל ד"ה ואם יש]

וכן פסק האג"ת נ"ה למקל 36.

(85) וכן סתם במשנ"ב לקמן (סי' תלו ס"ק יז), וראה שעה"צ שם (ס"ק כב).

[ביה"ל ד"ה ולא יאכל]

כמ"ל שפתי הרה"ק פוסקים 130.

(86) וכן כתבו הבי"ח (ד"ה ומה שכתב לבן), הט"ז (ס"ק א ו-ד), הפרי חדש (ס"ק ב), השו"ע הרב (ס"ה ו-ו) ובקונטרס אחרון ס"ק א) ובביאור הגר"א (ס"ב ד"ה ו"א).

[משנ"ב ס"ק לו]

אמר ש"שלים בדיקתו 31.

(87) ומוי שידוע בעצמו שאינו צריך לחפש אחר מחט וכדו', הסתפק הגר"שז אויערבך (הליכות שלמה פסח פ"ה דבר הלכה אות יד) אם רשאי הוא לבדוק ולטמון על כך ששלוחי מצוה אינם נזוקין, או שכיון שחז"ל פטרו מלבדוק חמץ במקום זה, אינו מובטח שלא יזוק, ואין לו להכניס את עצמו לחשש סכנה.

[משנ"ב ס"ק לח]

א"ל ק"א כ"ן ש"מילא נפל עליה הגל, אינו עובר 32.

(88) ואם אדם אחר שאינו בעל החמץ הניח גל גדול על החמץ, דעת הגר"ג קרליץ (חוט שני פסח פ"ב ס"ק יא) שהרי זה כולל שנפל עליו ממילא.

[משנ"ב שם]

לכלי ע"מא מ"ר, דלא קרינן בה ש"ל 33.

המשך מעמוד קודם

(87) כלומר, לקמן כתב השו"ע (סי' תלח ס"ב) שחמץ שנמצא בבור, אין הייבים להעלותו ולבערו, אלא די בביטול, וכתב המשנ"ב שם (ס"ק טו) שדוקא אם נפל לשם מאליו, אבל אם הטמינו בבור כדי שיסאר שם עד אחר הפסח, אין די בביטול, אלא צריך להוציאו ולבערו. וכעין זה כתב להלן (ס"ק לח).

[משנ"ב שם]

ו"ע לקמן סימן תלו אם מ"ר לקנות מתמין כ"ה אחר הפסח 38.

(88) שם (ס"ק יז) כתב, שהמבטל חמץ במקום שדי בביטול, כגון חמץ שנפלה עליו מפולת, אם היתה דעתו ליטלו לאחר הפסח, אין ביטולו ביטול, והרי זה אסור בהנאה כשאר חמץ שעבר עליו הפסח, ולפיכך חמץ זה שהיה מונח בחור במקום שאין ידו מגעת, אם היתה דעתו ליטלו לאחר הפסח, אין ביטולו ביטול, והרי הוא אסור משום חמץ שעבר עליו הפסח. אולם אם לא היתה דעתו ליטלו לאחר הפסח, הרי הוא מותר לאחר הפסח בהנאה, וכתב בביה"ל להלן (סי' תלו ד"ה ואם יש) שהוא מותר אף באכילה.

[משנ"ב ס"ק לו]

כ"ה שהוא מתפשט ב"ל"ה לאור ה"ר בחורין 39.

(89) ואם יכול לבדוק את החור על ידי מישוש, דעת הגר"שז אלישיב (הערות פסחים ח, ב) שחייב לבדוק באופן זה, שבדבר זה לא יבא הנכרי לחושדו בכשפים, וכאן מדובר כשאנו יכול לבדוק את החור אלא על ידי נר. [וראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק א) בשם הגר"שז אלישיב, שבמקומות שאפשר לבדוק במישוש אין צריך לבדוק לאור הנר].

וכן חמץ שנמצא בתוך מכונת 'מיקסר', וצריך אומן כדי לפתוח ולסגור אותה, דעת הגר"ג קרליץ (שם) שאין צריך לפותחה ולהוציא את החמץ, אלא די בביטול.

וכן אטריות או שאר חמץ שנפלו לתוך ההלל שבין הכירים לתור האפידה, ואי אפשר להגיע אליו, דעת הגר"שז אלישיב (הליכות והנהגות על הלכות פסח) שאין צריך להוציאם משם, אלא די בביטול.

אולם אם נפל חמץ מתוך כיס של מעיל לתוך ההלל שמתחת לביטול, דעת הגר"ג קרליץ (שם) שאין די בביטול, שכן אפשר לפתוח את התפרים ולהוציא את החמץ. [וראה ביה"ל לקמן (סי' תמב) ס"ג טוף ד"ה ויש] שהסתפק אם דבק העשוי מחמץ שכרכו בו ספרים הוא בכלל חמץ שנפלה עליו מפולת].

[משנ"ב שם]

ו"ע לו אם ק"ה שם כ"דאי חמץ מ"הי ג"ס"ן ה"טול 46.

(86) אמנם לענין בליים שלשים בהם חמץ, כתב השו"ע לקמן (סי' תמב ס"א) שאין לסמוך על מה שרוחצים אותם במים חמים ומנקים מהם את החמץ, לפי שאי אפשר שלא ישאר בהם כוית חמץ [כלומר בצירוף כל החמץ שבבלי], ולפיכך צריך ליתנם במתנה לנכרי עד לאחר הפסח, או לטוח אותם בטיט, הרי שאף על פי שאי אפשר לנקותם, אין די בביטול החמץ אלא יש ליתנם לנכרי.

[משנ"ב שם]

דלא ה"י ב"טמין ב"ד דלא ע"ד ב"ד 47.

